

De yngste barns bruk av overgangsobjekt

Hvilken praksis har barnehagen når det gjelder barns bruk av overgangsobjekt gjennom barnehagehverdagen?

Camilla Jacobsen

kandidatnummer: 1019

Bacheloroppgave

BPBAC4900

Trondheim, mai 2020

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

Forord	2
1. Innledning	3
1.1 Valg av tema.....	3
1.2 Problemstilling, avgrensning og presisering	4
1.3 Oppgavens oppbygning	4
2 Teori	5
2.1 Overgangsobjekt.....	5
2.2 Makt og barns medbestemmelse	6
2.3 Foreldresamarbeid	7
2.4 Organisasjonskultur – subkultur.....	8
3 Metode	9
3.1 Kvalitativ metode	9
3.2 Førforståelse	9
3.3 Valg av metode.....	10
3.4 Adgang til felten.....	11
3.5 Utvalg av informanter	12
3.6 Beskrivelse av gjennomføring	12
3.7 Analysearbeid.....	12
3.8 Metodekritikk	13
3.9 Etske retningslinjer.....	14
4 Presentasjon av funn og drøfting	15
4.1 Bruk av overgangsobjekt i barnehagen	15
4.2 Makt og medbestemmelse	18
4.3 Foreldresamarbeid	21
4.4 Organisasjonskultur- subkultur.	23
5 Avslutning og konklusjon	25
6 Litteraturliste	27
7 Vedlegg	29
7.1 Informasjons- og samtykkeskjema	29
7.2 Intervjuguide	32

Forord

Jeg vil først takke mine informanter for at dere tok dere tid til å stille til intervju for bachelor oppgaven min. Jeg vil også takke mine veiledere fra DMMH som har vært til hjelp, min praksisveileder Linda og medstudenter for støtte, mye latter, gode tips og råd. Det har vært en krevende tid med mye frustrasjon, men også glede og mye ny kunnskap.

Takk til min tidligere styrer, Berit, som motiverte meg, gav meg troen på meg selv og fikk meg til å søke på barnehagelærerstudiet.

Takk til mor og far som hele tiden har hatt troen på meg og støttet meg gjennom hele studiet.

Og til slutt vil jeg takke mine to fantastiske barn, Kine og Chrisander, for at de har gitt meg positiv energi, oppmuntring og forståelsen når det har vært hektisk og stritt. Nå kan jeg endelig bruke fritiden med dere igjen.

Klepp, mai, 2020.

1. Innledning

1.1 Valg av tema

Det har blitt mer vanlig at de yngste barna begynner i barnehage. I følge Statistisk Sentralbyrå var det 84,4 % av 1-2-åringer som hadde plass i barnehage i 2019. Dette er et tall som stadig er stigende. (Statistisk Sentralbyrå, 2020). Kunnskap rundt de yngste i barnehagen har derfor blitt mer og mer aktuell for å skape et trygt, anerkjennende og forutsigbart miljø for barnet gjennom hele barnehagehverdagen. I Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2017) står det blant annet at barnehagen skal ivareta barns behov for omsorg. «I Barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtten de har behov for.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.19). Spesielt for de yngste barna kan det oppleves utrygt og stressende å være uten sine omsorgspersoner når de er i barnehagen. I den forbindelse kan et overgangsobjekt være med på å skape en større trygghet for barnet, slik at barnet blir trygt nok til å utforske, leke og lære når de er i barnehagen. Og nettopp derfor ser jeg på dette temaet som svært aktuelt for barnehagepersonell og alle som har med små barn å gjøre.

Bakgrunn for valg av tema i denne oppgaven er mine egne erfaringer med, og nysgjerrighet på, barn og overgangsobjekt. Jeg har alltid vært opptatt av de yngste barna, og hatt stor interesse for hvordan vi kan skape en best mulig hverdag for denne aldersgruppen den tiden de er i barnehagen. I undervisning og faglitteratur har jeg blitt kjent med begrepet «overgangsobjekt», som har vekket min interesse for temaet. Jeg har alltid vært opptatt av at barna skal kunne oppleve trygghet når de er i barnehagen og ser at overgangsobjektet kan ha en medvirkning i dette arbeidet.

«Den skal ligge i hylla!» er en setning jeg har hørt mange ganger når barnet ønsker sitt overgangsobjekt, «men må den det?» er mine tanker. Dette har gjort at jeg ville utforske mer om fenomenet, høre barnehagelærerens tanker, og få et innblikk i ulike barnehagers praksis. I jobben min, og praksis i andre barnehager, har jeg sett hvilken påvirkning et overgangsobjekt kan ha for barnet gjennom en barnehagehverdag, og lagt merke til ulike praksis blant personal ifht barnets bruk og personalets maktbruk. Jeg opplever at overgangsobjektene som ofte må ligge i hyllen i garderoben, gjerne ut fra barnets syns- og rekkevidde. Jeg har også opplevd at både foreldre og ansatte har hatt et negativt syn på bruk av overgangsobjektet i barnehagehverdagen. Kan dette komme av for lite kunnskap om temaet? Eller ser personalet og foreldre kun på negative konsekvensene det kan ha for barnet og avdelingen hvis barnet

har overgangsobjektet med seg inn på avdelingen? Temaet er relevant for alle småbarnsforeldre og for alle barnehager som gjør at jeg synes det er svært aktuelt tema å utforske.

1.2 Problemstilling, avgrensning og presisering

Jeg ønsket å finne ut om praksisen i barnehagene og hva som påvirket denne praksisen. Derfor ble min problemstilling som følger:

«Hvilken praksis har barnehagen når det gjelder barns bruk av overgangsobjekt gjennom barnehagehverdagen?»

For å svare på problemstillingen min har jeg valgt å se på hvilken praksis de ulike barnehagene har, hva det er som påvirker denne praksisen og tanker barnehagelærerne har om temaet ut i fra deres faglige kompetanse og erfaringer. For å avgrense oppgaven har jeg valgt å se på barnehagehverdagen etter tilvenningsperioden, siden jeg selv har erfart at det ofte blir et «strengere» forhold til at barnet får bruke sitt overgangsobjekt etter tilvenning. Jeg har også valgt å avgrense oppgaven til kun å se på småbarnsavdelingen, 1-3år, og har derfor valgt og ikke ta med noe om de eldste barna i barnehagen.

1.3 Oppgavens oppbygning

Innledningsvis ønsker jeg først å presentere en teoridel hvor jeg har tatt med teori jeg mener er relevant for min problemstilling. Temaene jeg har valgt er ut i fra funn som ble gjort etter innhenting av datamateriell. Det var mange interessante tema som dukket opp i under intervjuet, men jeg har valgt å avgrense slik at oppgaven handler om faktorer som påvirker barnehagens praksis for barnets bruk av overgangsobjekt.

Deretter vil jeg presentere metodedel hvor jeg skriver om valg av metode, adgang til felten, utvalg av informanter, beskrivelse av gjennomføring, analysearbeidet, metodekritikk og etiske retningslinjer det er viktig å forholde seg til. Dette vil gi et innblikk i hvordan jeg har jobbet for å innhente datamateriell til funn og drøftingsdel.

Jeg har tatt for meg 4 tema inn i funn og drøftings del som handler om barn og overgangsobjekt, makt og barns medbestemmelse, foreldresamarbeid og organisasjonskultur. Disse temaene har jeg valgt fordi disse faktorene har påvirkning for barnehagens praksis for når barna får ta i bruk sitt overgangsobjekt i barnehagen. Det er i denne delen jeg vil svare på problemstillingen min gjennom funn, og drøfte disse opp mot relevant teori. Avslutningsvis foretar jeg en oppsummering av funnene mine i lys av problemstillingen.

2 Teori

I denne delen av oppgaven vil jeg presentere teorigrunnet for drøftingen. Jeg har valgt ut teori som er relevant for min problemstilling. Først vil jeg si litt om hva et overgangsobjekt er og hvilken betydning det har for barnet. Deretter vil jeg si noe om personalets makt og barns medbestemmelse siden dette har stor betydning for når barnet kan ta i bruk sitt overgangsobjekt gjennom en barnehagehverdag. Jeg vil også si noe om foreldresamarbeid som er svært viktig for å jobbe mot et felles mål i forholdt til barnets beste. Til slutt kommer jeg innpå organisasjonskultur og hvordan den kan være med på å påvirke rutiner og praksis på en småbarns avdeling.

2.1 Overgangsobjekt

Overgangsobjekt er et objekt barn knytter seg til som for eksempel en smokk, bamse, koseklut eller lignende. Overgangsobjektet er noe barnet selv har valgt ut, og har en helt spesiell følelsesmessig verdi for det enkelte barnet (Abrahamsen 2015, s.141). Vi kan også se at noen barn bruker tommeltott til å sutte på, tommelfinger og pekefinger som de stryker mot hverandre, eller at barnet koser med sitt eget hår eller øreflipp. Gjennom lukt, smak og berøringsopplevelsene fungerer overgangsobjektene som symboler på den kroppslige nærheten barnet har sammen med sine omsorgspersoner. (Abrahamsen, 2013, s.75-76).

Den britiske barnelegen og psykoanalytikerens Donald Woods Winnicott (1896 – 1971) var svært opptatt av de yngste barna, og barns tilknytning til ulike gjenstander. Han begynte å kalle disse gjenstandene for «transitional object», overgangsobjekter, og forsket på hvilken påvirkning ulike objekter har for barnet. Winnicott mente at barns bruk av overgangsobjekt gjenskaper barns følelsesmessige fornemmelse av den nære kroppskontakten barnet har opplevd med sine omsorgspersoner. Disse fornemmelsene vil ofte gjenskapes i munnen og områder rundt munn og nese. Han mener det har sammenheng med de områdene som er nesten helt dekket av morens varme og myke bryst under amming. (Abrahamsen, 1997, s.104). Barnet velger selv ut sitt overgangsobjekt ut i fra tekstur, lukt og farge. Og knytter dette sammen med noe barnet relaterer til sine omsorgspersoner. Når barnet har valgt seg et overgangsobjekt er det viktig å ha kunnskap om verdien av objektet. Den bør ikke vaskes, eller byttes ut, da dette kan føre til at den mister sin verdi for barnet. (Winnicott, 2005 [1971] s.1-3). Overgangsobjektet kan miste lukten og tekturen som er med på å frembringe de indre bildene hos barnet. Winnicott sier at barnet bruker overgangsobjektet sitt som en del av å beherske atskillelsen når barnet er vekke fra sine nære omsorgspersoner. Barnet beholder sine

indre bilder av omsorgspersonene gjennom bruk av overgangsobjektet sitt.(Abrahamsen, 2015, s.141).

Behovet for overgangsobjektet er størst når ikke omsorgspersonene er til stede og barnet trenger overgangsobjektet sitt for å holde fast ved de indre bildene. Disse bildene fungerer som indre støtte og trøst når barnet er uten sine omsorgspersoner. I barnehagen vil derfor denne bruken ofte være større fordi barnet da strever med å holde fast på disse bildene som barnet trenger for å regulere seg selv og dempe savnet av sine omsorgspersoner. Abrahamsen kaller dette for å «dosere» seg selv med trøst og støtte gjennom bruk av sitt overgangsobjekt. Dette kan vi også kjenne igjen når barnet er trett, har slått seg eller er syk hvor stabiliteten ved de indre bildene blir påvirket. (Abrahamsen, 1997, s.133). I barnehagen er det svært mange overgangssituasjoner som kan virke stressende for et lite barn. Barn rundt 2års alderen er særlig utsatt for å få forhøyet cortisolnivå når de er i barnehagen. (Drugli, 2012, s.58). I slike situasjoner kan det være stor hjelp for barnet å ta i bruk sitt overgangsobjekt som et «verktøy» for å redusere stressnivået. For små barn er det beroligende og barnet finner trøst i overgangsobjektet sitt i overgangssituasjonen. Det er derfor viktig at barnet får mulighet til å bruke sitt overgangsobjekt når barnet har behov for det.

Barnet kan bruke overgangsobjektet sitt på ulike måter. Det kan være noe barnet koser med, trykker til seg for å prøve å gjenskape gode opplevelser av nærhet og varme, til at barnet kaster det fra seg, kanskje også prøve å ødelegge den, som en måte og ta kontrollen over å bli forlatt av sine omsorgspersoner. Abrahamsen mener dette har med at barnet bruker sitt overgangsobjekt på en symbolsk måte hvor den velger å forlate sitt overgangsobjekt slik som barnets omsorgspersoner gjør når de forlater barnet. Men barnet vil etter litt ha overgangsobjektet tilbake igjen for å forsikre seg om at det som er borte ikke bare forsvinner, men kan komme tilbake igjen. (Abrahamsen, 2013, s.76-77). Abrahamsen sier at barnet i slike situasjoner leker ut både smerten ved å bli forlatt, men også den dype gleden det er når de møtes igjen. I slike situasjoner er det viktig at personalet er oppmerksomt til stede og var for barnets kroppsspråk og hva barnet gjør. (2013, s.77). Personalet må derfor kunne bruke sin makt på en positiv måte, prøve å forstå barnet og deretter handle ut i fra det som barnets beste.

2.2 Makt og barns medbestemmelse

«Alle avgjørelser vi tar i løpet av en dag inneholder makt. Makt vi voksne skal bruke til det beste for barna. På fagspråket heter det voksnes definisjonsmakt» (Asbjørnsen, 2020). Berit Bae snakker om begrepet definisjonsmakt som utøves ut i fra hvordan personalet svarer på

barnets kommunikasjon, hvordan de setter ord på barnets opplevelser og handlinger, og hva de reagerer på- og ikke. Personalet må være seg bevist på hvordan denne definisjonsmakten brukes slik at den kommer barnet til gode, og fremmer barnets selvtillit og selvstendighet. (1996, s.147). Tholin skriver «Makt i barnehagen handler om at man har ulik innflytelse i kraft av ulike posisjoner og ulik alder». Barnehagelærerne har makt i kraft av utdanning og sin faglige posisjon. Barnehagelærerne må ikke misbruke posisjonen de har fått gjennom utdannelsen, men bruke sin kompetanse til barnets beste gjennom å tilrettelegge for eller støtte barnets utvikling og læring. (Tholin, 2015, s.91-93).

Å definere barnas behov for overgangsobjektet sitt er en form for makt ovenfor barnet. Når barnet er i barnehagen er det helt overlatt i våre hender. Det er derfor svært viktig at det blir gjort etiske vurderinger når en skal ta avgjørelser for barnet. Det er svært viktig å være seg bevist at man som barnehagelærer kan gjøre en stor forskjell i et barns liv ut i fra om en gir en makt som får positiv eller negativ konsekvens for barnet. (Tholin, 2015, s.93). Bae (1996) sier at det er svært viktig at de voksne er klar over at denne makten og maktmisbruken eksisterer når man arbeider med barn. (s.147).

Det kreves kunnskap om barn, innsikt og evne til empati hvis en skal kunne tolke hva som er til det beste for et barn. I situasjoner hvor personalet tar avgjørelser for barnet er det viktig at en tar hensyn til egne tolkninger, selvstendighet og prinsippet om rettferdighet. Barnet skal ha medvirkning i sin egen hverdag, men hva barnet kan bestemme selv er avhengig av barnets alder og utvikling. (Kunnskapsdepartementet, 2006, s.34-35). Personalet skal hjelpe barna til å bli selvstendige, vi må veilede barna og være det støttende stillaset slik at de mestrer selv. Personalet som arbeider med barna skal løfte barna opp og frem. (Asbjørnsen, 2020). Barn skal medvirke i sin egen hverdag og i rammeplanen står det blant annet at barnehagen skal være bevisst på ulike uttrykksformer og legge til rette for medvirkning på måter som er tilpasset barnets individuelle forutsetninger, alder, erfaringer og behov. Alle barns ulike behov og uttrykk må observeres og følges opp av de ansatte. (Kunnskapsdepartementet, 2017. s.27). For å få dette til er det viktig at personalet blir ordentlig kjent med barnet gjennom å være tilstede, men også gjennom tett samarbeid med Foreldre/foresatte.

2.3 Foreldresamarbeid

Rammeplanen 2017 sier at ansvaret for barnets trivsel og utvikling ligger hos både personalet og foreldre. Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene både på individnivå og gruppenivå. (Kunnskapsdepartementet, s.29).

Foreldresamarbeid er et begrep som understreker samarbeid mot et felles mål for barnets beste. (Glaser, 2018, s.62). Å samarbeide tett med foreldre er svært viktig slik at overgangene mellom hjem og barnehage blir ivaretatt. Glaser skriver videre at når en skal drive et slikt samarbeid er det spesielt viktig å jobbe på en måte som fremmer barnets trivsel og læring både hjemme og i barnehagen. (2018, s.19). Det er svært viktig at man viser respekt og forståelse for at foreldre er forskjellige, og ser på dem som ressurspersoner for sitt barn (Glaser, 2018, s.15). Men det kan også oppstå meningsmotsetninger mellom personal og foreldre. Hvis personalet evner å søke forståelse løser de fleste av disse seg. Personalet må forsøke å forstå foreldrenes argumenter for hvorfor de gjør som de gjør, men det er personalets oppgave å forsøke å si i fra dersom de mener at handlingene foreldrene gjør ikke er til barnets beste. (Pape, 2008, s.63). Det er personalets ansvar å sikre en god informasjonsflyt, god dialog og la foreldrene ha mulighet til å medvirke. Den daglige kontakten og samtaler om barnet utvikling og hvordan det trives er svært viktig, og spesielt viktig jo yngre barnet er. (Glaser, 2018, s.78).

For å få til et godt foreldresamarbeid snakker Glaser om formelle- og uformelle samtaler. De formelle samtalene er planlagte møter med foreldrene som for eksempel foreldresamtaler, samtalegrupper, temakvelder, foreldrekaffe m.m. Den uformelle samtalen er de ikke-planlagte møtene som skjer i hente – og bringesituasjoner, og i samtaler som oppstår under foreldrekaffe, under dugnad eller andre arrangement i barnehagen. (2018, s.78-79). Like viktig er det at personalet samtaler og finner gode løsninger for rutiner og praksis de ønsker i barnehagen og sin avdeling.

2.4 Organisasjonskultur – subkultur.

Barnehagelærerne har en faglig kunnskap om barn som gjør at medarbeidere og foreldre har stor tro på det som blir sagt og gjort har faglig grunnlag i seg. Hen har en faglig kunnskap om barn som gjør at foreldre og medarbeidere er fortrolig med at det som blir sagt og gjort har forankring i faglighet (Tholin, 2015, s.91). Det er ikke alltid at barnehagelæreren trenger å sette ord på det hen gjør, men demonstrere omsorg i samhandling med barna. På denne måten lærer resten av personalet gjennom å observere barnehagelærerens adferd. (Tholin, 2015, s.93).

I en organisasjon tilegner organisasjonsmedlemmene seg kulturen som er gjennom den sosialiseringen som starter når en ny medarbeider begynner i organisasjonen. Denne organisasjonskulturen kan endre seg over tid siden der er nye ansatte som kommer til, andre

slutter, det er generelle samfunnsendringer og medlemmenes erfaringer og opplevelser spiller inn. (Larsen & Slåtten, 2015, s.197). I en organisasjon deler medlemmene normer, verdier og virkelighetsoppfatninger, dette fører til at organisasjonen har samme kultur. Når nye medlemmer kommer til overføres denne kulturen til dem. (Larsen & Slåtten, 2014, s.78). Det kan også oppstå subkulturer selv om organisasjonen i utgangspunktet har samme kultur. Subkulturer er grupper som har en annen kultur enn majoriteten i organisasjonen. I barnehagen kan dette oppstå i tilfeller hvor avdelingene har lite med hverandre å gjøre, eller at det oppstår subkulturer knyttet til ulike barnehager i en enhet. (Larsen & Slåtten, 2015, s. 200).

3 Metode

Det finnes mange ulike former for metoder en kan bruke i forskning, men man kan si at det er to hovedtyper; kvalitativ og kvantitativ metode (Bergsland & Jæger, 2014, s.66). Skillet dreier seg om hvordan data registreres, og hvordan det blir analysert. Den kvantitative metoden handler om utbredelse og antall, mens den kvalitative metoden handler om å gå i dybden og vektlegge betydning. (Thagaard, 2013, s17).

3.1 Kvalitativ metode

For å kunne svare på min problemstilling har jeg valgt å bruke en kvalitativ metode. Jeg valgte kvalitativ metode fordi jeg ønsket å oppsøke felten, høre deres historier, syn på temaet og praksis ifht barns bruk av overgangsobjekt. Den mest vanlige fremgangsmåte innen den kvalitative forskningsmetoden er ustrukturerte observasjoner og intervju. (Bergsland & Jæger, 2014, s.66). For meg var det viktig å bruke en metode hvor jeg fikk et innblikk i hvilken praksis ulike barnehager hadde i forholdt til barns bruk av overgangsobjekt og få tak i hva som påvirket denne praksisen.

3.2 Førforståelse

Jeg har alltid vært opptatt av barn og passet på barn fra jeg selv var liten. Jeg har også to barn selv og har til nå jobbet 18år i barnehage hvor flere av disse har vært på småbarnsavdelingen og gjort meg opp ulike erfaringer i forholdt til barn og overgangsobjekt. Jeg har derfor med meg min førforståelse av fenomenet, overgangsobjekt, når jeg skriver oppgaven. (Dalland, 2017, s.58). Jeg har hele tiden hatt en formening om at overgangsobjektet er viktig for barnet og at barnet bør ha tilgang til dette gjennom en barnehagehverdag. Blant personalet er det ofte ulike meninger om bruk av overgangsobjekter. I praksis og gjennom intervju har jeg fått ulike

opplevelser ifht bruk av overgangsobjekt gjennom barnehagehverdagen som har ført til mange tanker om hva som er det beste for barnet og hvilken praksis som er best for enkeltbarnet.

Dalland skriver at vi har lett for å bli påvirket til å se det som støtter opp om vår forforståelse. For å motvirke dette skal vi lete etter noe som kan avkrefte våre førstehåndsforklaringer (2017, s.58). Jeg ønsket derfor å se på hvilke rutiner barnehager har når det kommer til barns bruk av overgangsobjekt gjennom barnehagehverdagen, og ikke være dømmende til hvordan det blir praktisert, men undrende og spørrende for å få frem hvilken praksis de har og hva som påvirker barnehagen for valgene de har tatt.

3.3 Valg av metode

For å kunne besvare min problemstilling valgte jeg en kvalitativ metode i form av intervju og praksisfortellinger som informanten kom med under intervjuet. Kvalitativ intervju sier Thagaard (2018) er basert på et subjekt-subjekt-forhold mellom meg som forsker og den personen jeg intervjuer (s.16). Det var viktig for meg å få direkte kontakt med felten slik jeg hadde mest mulig data rundt det intervjupersonen fortalte.

Jeg tenkte også å bruke observasjon og skrive praksisfortellinger ut i fra dette, men valget mitt falt til slutt på å be om praksisfortellinger fra intervjupersonene. Dette valgte jeg for å begrense oppgavens omfang og materiell, men også for å kunne sette i gang en tankeprosess om temaet hos informantene før selve intervjuet.

Forskningsintervjuet bygger på samtaler fra dagliglivet og en profesjonell samtale. Det er et intervju hvor det bygges opp kunnskap i samspill eller interaksjon mellom intervjueren og den som blir intervjuet. Hensikten med forskningsintervjuet er å frembringe kunnskap som er grundig utprøvd. (Kvale & Brinkmann, 2017, s.22). Et kvalitativt forskningsintervju bør inneholde ulike former for spørsmål, både meningsspørsmål og fakta spørsmål. I et kvalitativt forskningsintervju er en interessert i den intervjuedes livsverden gjennom ord og ikke tall. (Kvale & Brinkmann, 2017, s.47). For å kunne stille de riktige og viktige spørsmålene i et intervju må en ha kunnskap om et fenomen (Bergsland & Jæger, 2014, s.70). Det var viktig for meg å sette meg inn i temaet mitt før jeg hadde intervjuet, slik at jeg kunne lage en god intervjuguide (vedlegg 7.2) ut i fra mitt tema. Intervjuguiden er laget ut i fra problemstillingen hvor spørsmålene styres av forskeren. (Bergsland & Jæger, 2014, s.71).

Jeg valgte bevisst å bruke semistrukturert intervju som man kan si er en blanding av strukturert og åpent intervju. Et semistrukturert intervju gir intervjuer mulighet for å endre rekkefølge og

formuleringer i intervjuguiden ut i fra svarene informanten gir og de historiene hen forteller underveis (Kvale & Brinkmann, 2017, s.156-157). Jeg ønsket at informanten min skulle ha mulighet til å utdype svarene sine eller tilføye annet enn det jeg spurte om hvis det hadde relevans til problemstillingen min. Det var viktig for meg at jeg ikke låste meg til spørsmålene mine, men kunne ha en fin flyt mellom spørsmål og svarene som informanten gav. Jeg ønsket også å ha muligheten til å kunne stille oppfølgingsspørsmål ifht det informanten fortalte. Det kan også hende at informanten endrer beskrivelse eller motsier seg selv i forholdt til det hen har sagt tidligere under intervjuet. I slike situasjoner er det viktig at intervjuer ikke konfronterer informanten med at hen har motsagt seg selv, men se på dette som ny innsikt. (Dalland, 2012, s.161).

Jeg valgte også å bruke praksisfortellinger som metode. Praksisfortellinger er små fortellinger fra hverdagen hvor samspillet mellom deltakerne blir fremstilt personlig og detaljert slik fortelleren opplevde det. Det kan dreie seg om suksesshistorier, solskinnshistorier, vendepunktfortellinger, vanefortellinger og tabbefortellinger. Louise Birkeland forklarer praksisfortellinger som «selvlagede fortellinger av voksne og barn om barnehagen». (Askland, 2011, s.193). Jeg valgte å ta med praksisfortellinger som metode for å få frem noen av disse fortellingene slik at jeg kunne få et større innblikk i barnehagehverdagen og knytte dette opp mot oppgavens tema. Jeg var bevist på å gi informanten informasjon på forhånd at jeg kom til å spørre om de hadde noen praksisfortellinger fra barnehagehverdagen knyttet opp mot temaet. Dette valgte jeg for å sette i gang en tankeprosess og refleksjon over egen, - og barnehagens praksis før de skulle stille til intervju.

3.4 Adgang til felten

Jeg tok kontakt med tre barnehager i distriktet via mail og per telefon tidlig i prosessen. Barnehagene var snare med å svare, men bare en barnehage hadde mulighet til å stille til intervju. For meg var det viktig å få sett på ulike barnehager, derfor var to barnehager minimum for min del. Jeg tok derfor ny runde med barnehager som hadde småbarnsavdelinger og håpte på positivt svar. Igjen fikk jeg til svar at de ikke hadde mulighet. Jeg tok kontakt med en person jeg kjenner som jobber som assisterende styrer i barnehage og spurte om de hadde mulighet til å stille til intervju, og kort tid etter fikk jeg positivt svar fra hennes arbeidskollega som kunne stille. Dermed hadde jeg to barnehagelærere fra to ulike barnehager. Jeg støttet meg derfor til det Dalland skriver at det som oftest gir nok informasjon til en oppgave ved å intervju to til tre personer i et kvalitativt intervju (2017, s.76).

3.5 Utvalg av informanter

I valg av informanter gjorde jeg et strategisk utvalg. Strategisk utvalg handler om å velge ut de personene en tror har noe å fortelle om akkurat det fenomenet en ønsker å finne ut mer om. (Dalland, 2017, s.57). Jeg valgte ut i fra dette å intervjuer barnehagelærere fra to ulike barnehager. Jeg ønsket at det var ulike barnehager for å få frem ulik praksis. Det var viktig at barnehagelærerne jobbet på småbarnsavdeling for å kunne svare på min problemstilling hvor jeg begrenset oppgaven til barn fra 1-3år. Min tanke med å velge ut barnehagelærere var å få frem kunnskapen som de har fått gjennom sin utdanning i tråd med erfaringer de har gjort seg gjennom å jobbe i barnehage knyttet opp mot temaet i problemstillingen.

3.6 Beskrivelse av gjennomføring

Jeg valgte å ha begge intervjuene på informantens arbeidsplass siden dette oppfattes som en trygg og kjent plass for informanten. Det er også enklere å få til et intervju hvis informanten ikke trenger å reise fra arbeidsplassen sin. Det var også viktig for meg å være imøtekommende, positiv og forberedt når jeg møtte informantene mine. Dalland sier at det har stor betydning for svarene og fortellingene informanten gir, ut i fra hvordan intervjueren henvender seg til informanten, og hvor forberedt intervjueren er (2012, s.162).

Min oppfatning av intervjuet var at det var en god og lystig tone mellom meg og informantene. Informantene virket trygge i rommet og hadde kunnskap og erfaringer om temaet vi snakket om. De var åpne og virket ærlig og troverdig i svarene sine. Jeg var lyttende og interessert i det som ble fortalt og opplevde det som svært nyttig å bruke lydopptaker slik at jeg kunne være mest mulig tilstede i intervjuet. På forhånd hadde jeg informert informantene at jeg ønsket å bruke lydopptaker, for å sikre at jeg fikk med meg alt informantene sa og kunne sørge for at det ble en god flyt i samtalen. En lydopptaker vil kunne fange opp nyanser i språket og stemmeleie, og får med seg alt som blir sagt. Dalland beskriver en lydopptaker som et uvurderlig hjelpemiddel. (2015, s.175). Analysearbeidet i etterkant blir også enklere å få til når alt er tatt opp. (Bergsland & Jæger, 2014, s.70). Noe jeg kan si meg enig i da jeg satt og transkriberte intervjuet.

3.7 Analysearbeid

Etter intervjuene var ferdig transkriberte jeg intervjuene umiddelbart for ikke å miste viktige observasjoner jeg hadde gjort meg underveis. Jeg valgte å transkribere alt som ble sagt for å ha hele intervjuet når jeg skulle lete etter tema som kom frem under intervjuene. Jeg valgte også å skrive inn stemningen ifht latter, spørrende, undrende, pauser og kroppsspråket jeg

hadde observert for å tydeliggjøre svarene hun kom med slik at det skulle bli minst mulig mistolkinger av svarene når det var transkribert.

Jeg valgte en temasentrert analyse for å systematisere data jeg fikk samlet inn og fant tema som kan være med på å besvare problemstillingen min. Thagaard sier at temaanalyse retter fokuset mot ulike temaer som er fremstilt i prosjektet, sammenligner disse fra alle deltakerne for å utvikle en dypere forståelse for hvert av temaene. I prosessen koder og klassifiserer vi dataen vi har. (2018, s.171). Jeg valgte å fargekode min data for å gjøre den synlig ifht hvilke temaer som kommer frem i datamaterialet mitt. Jeg delte opp teksten ut i fra hvilket tema det passet inn i. Thagaard (2018) sier videre at temasentrert analyse har en fordel i forholdt til å beskytte informantenes identitet, siden teksten etter transkribering blir delt opp fra tekstens sammenheng for så å bli plassert innenfor ulike tema som er valgt. (s.179-180).

3.8 Metodekritikk

«Ingen metode er feilfri, og det er viktig å være kritisk og reflektere over egne metoder og egne innsamlingsstrategier.» (Bergsland & Jæger, 2014, s.80).

I mitt tilfelle synes jeg intervju og praksisfortellinger var en god metode for å få svar på min problemstilling. Jeg fikk et innblikk i barnehagens/avdelingens praksis ut i fra hva barnehagelærerne svarte under intervjuet og praksisfortellinger de kom med underveis. Det er svært få personer jeg har valgt å intervju, derfor kan ikke svarene ses på som sanne for alle barnehager, likevel er det mange likhetstrekk som man kan kjenne igjen. Det kunne også vært svært interessant å ta i bruk gruppeintervju som metode, hvor hele personalet fra småbarnsavdelingen ble med. Det kan da hende at svarene hadde vært annerledes og bidratt til mer diskusjon rundt praksisen de har, og fått frem ulike syn på temaet ut i fra ulik kunnskap og erfaringer. Dalland (2017) skriver at det er viktig å se på metoden som er brukt etter at den er gjennomført, for å vurdere om metoden virkelig var den beste, eller om en annen metode muligens kunne gitt et bedre resultat (s.55).

Når en skal evaluere det metodiske arbeidet brukes gjerne begreper som reliabilitet og validitet (Bergsland & Jæger, 2014, s.80). Reliabilitet og validitet handler om hvor pålitelig data er og hvor relevant data er (Thagaard, 2018, s.187). Mine tolkninger i oppgaven er tatt ut i fra svarene informantene gav meg under intervjuet. Det kan hende at jeg har tolket svarene annerledes enn det de mente, men informantene gav hele tiden eksempler på praksisen sin og praksisfortellinger som er med på å forsterke troverdigheten i forholdt til svarene informantene gav under intervjuet. Jeg kan ikke med sikkerhet vite om informantene har svart

akkurat slik de praktiserer i deres barnehage. Det kan hende de har pyntet på det, eller ikke sagt hele sannheten, men ut i fra stemningen under intervjuet, hvor imøtekomne informantene var og svarene de gav har jeg et inntrykk av at dataen jeg har samlet er pålitelig. Det er svært relevant for personal som jobber i barnehage og barnehagelærer yrket. Kunnskap om hvilken betydning et overgangsobjekt har for barnet er svært viktig å vite om når en arbeider med barn.

Jeg valgte å gi informantene temaet og problemstillingen min på forhånd. De fikk også et lite innblikk i noe av det jeg ville spørre om, via mail, slik at de kunne være litt forberedt. Jeg valgte allikevel ikke å gi ut intervjuguiden siden jeg ønsket at svarene skulle være mer spontane. Hadde jeg gitt ut hele intervjuguiden på forhånd kan det hende jeg hadde fått andre svar på enkelte spørsmål. Jeg tenker også at informanten kunne blitt veldig opphengt i spørsmålene i intervjuguiden og ikke snakket så mye rundt dem. Jeg syntes det var godt å ha intervjuguiden med på intervjuet, for å få til en god flyt under intervjuet og passe på at jeg holdt meg til problemstillingen. Den ble til god nytte når jeg følte informanten sporet av eller jeg ble usikker på om vi hadde vært innom alle spørsmålene.

Jeg valgte å bruke lydopptaker under hele intervjuet. Fordelen ved bruk av lydopptaker er at alt som sies blir bevart, og jeg som intervjuperson kan følge med på kroppsholdning og gester og være mer «på» under intervjuet. Det blir også enklere og transkribere når en har en lydfil å forholde seg til. (Thagaard, 2018, s.111-112). Jeg valgte å transkribere rett etter intervjuene for å huske mest mulig av intervjusituasjonen som jeg skrev inn i transkripsjonen.

3.9 Etiske retningslinjer

Det er viktig at man tar etiske hensyn gjennom hele prosessen når en skal innhente datamateriell til oppgaven. Når man tar etiske hensyn skal man tenke over hvordan et tema skal belyses uten at det får etisk uforsvarlige konsekvenser for enkeltmennesker, en gruppe eller et helt samfunn. (Johannesen, Tufte & Christoffersen, 2010, s.91).

Når jeg skulle innhente datamateriell til min oppgave valgte jeg å sende ut et informasjons- og samtykkeskjema (vedlegg 7.1) i forkant av intervjuene. Informantene fikk da et innblikk i hva de skulle være med på, og rettigheter de har når de valgte å bli med. I et informert samtykke informeres informanten om prosjektets mål, at de når som helst har mulighet for å trekke seg, og at deltakelsen er frivillig. (Bergsland og Jæger, 2014, s.83).

Før jeg startet intervjuet fortalte jeg kort om problemstillingen min og målet med intervjuet. Jeg fortalte også at det som ble sagt ble anonymisert, og opptaket fra intervjuet ville bli slettet like etter transkribering. For meg var det viktig at informantene følte seg trygg på å være med, slik at de kunne være mest mulig åpne i sine svar under intervjuet og i praksisfortellingene de gav meg. I oppgaven har jeg derfor valgt å ivareta konfidensialiteten til informantene gjennom å bruke fiktive navn som «informant 1» og «informant 2». Konfidensialitet medfører at deltakerens identitet ikke kan avsløres gjennom det som blir skrevet i oppgaven (Bergsland & Jæger, 2014, s.85).

Det er viktig å forholde seg til konsekvenser en kvalitativ undersøkelse kan få i form av mulig skade den kan påføre de involverte, men også fordelene de kan forvente ved å delta i undersøkelsen (Brinkmann & Kvale, 2017, s.107). Slik jeg ser det har ikke min metode for innsamling av data, eller det informanten har sagt, særlig stor negativ konsekvens verken for informanten, barnehagen eller min oppgave. Positiv konsekvens derimot er at temaet kan bidra til ny kunnskap, refleksjon og ettertanke for informantene og barnehagene (Bergsland & Jæger, 2014, s.85). At barnehagene blir med og bidrar i min oppgave kan derfor gi en positiv konsekvens for avdelingene og ikke minst enkeltbarna i barnehagene ved at temaet kommer frem i lyset.

4 Presentasjon av funn og drøfting

Jeg har valgt å slå sammen funn- og drøftingsdel for å forhindre at jeg gjentar meg selv for mye i oppgaven.

4.1 Bruk av overgangsobjekt i barnehagen

I Norge går hele 84,4 % av 1-2-åringene i barnehage (Statistisk Sentralbyrå, 2020). Personalet i barnehagen har derfor stor sjans for å møte på ulike overgangsobjekt som barna har med seg når de er i barnehagen. Bruk av overgangsobjekt er svært vanlig blant barn, spesielt blant de yngste. Informantene kunne fortelle at det var veldig vanlig med overgangsobjekt i deres barnehage og de vanligste overgangsobjektene er smokk, koseklut og bamser. Men de har også hatt barn som har hatt mammas sjal, et lite tøyestykke, sutte på tommel eller kose med øreflipp som sitt overgangsobjekt. Dette kan sees i sammenheng med det Winnicott kaller for «transitional object» som er oversatt til overgangsobjekt på norsk. Overgangsobjekt er ulike gjenstander/objekt barna knytter seg til. Barnet har selv valgt objektet som sitt overgangsobjekt som gir barnet en helt spesiell følelsesmessig verdi. (Abrahamsen, 2015, s.141). Begge informantene snakket om hvordan barna tar i bruk sine overgangsobjekt ved å

tytte på smokken, lukte på kosekluten, stryke den opp under nesen og rundt munnen, kose på bamsen, klemmer på eller holder den trygt inntil seg. Det er også slik Winnicott beskriver bruken av overgangsobjektet: gjennom lukt, smak og berøringsopplevelser. Når barna utfører en slik handling er det med på å gjenskape den kroppslige nærheten barnet har med sine omsorgspersoner hjemme. (Abrahamsen, 2013, s.75-76). Informant 2 sier «Jeg ser jo at det er flere av barna som trenger overgangsobjektet sitt når de kommer i barnehagen, de er veldig lei seg når foreldrene går, da får de den for tryggheten.» Dette er noe jeg ser i sammenheng med det Winnicott sier om at barnet bruker overgangsobjektet sitt som en del av å beherske atskillelsen fra sine nære omsorgspersoner når barnet er i barnehagen. Barnet beholder sine indre bilder av omsorgspersonene gjennom bruk av overgangsobjektet sitt. Dette vil hjelper barnet til å roe seg.(Abrahamsen, 2015, s.141). Informanten viser her at hun ser barnets behov og har forståelse for hvor viktig det er for et barn å få ha sitt overgangsobjekt i overgangen når barnet kommer om morgenen for å beholde sine indre bilder av foreldrene som vil gi barnet en større trygghet i situasjonen og en følelse av å ha omsorgspersonene nær.

Begge informantene forteller at barna nok var mer knyttet til sitt overgangsobjekt i starten når de startet etter sommeren, enn nå når de hadde gått en stund. Informant 1 sier «det var mest i starten at barna hadde behov for sitt overgangsobjekt. Nå er det mer når de sover eller skal slappe av». Informant 2 sier: «Mange brukte det i starten, men nå legger de det mer fra seg». Det kan tenkes at dette kan ha en sammenheng med rutinene de har at overgangsobjektet skal ligge på hyllen hvis barnet ikke har behov for det. Men det kan også tenkes at barnet er såpass trygt at behovet ikke er like sterkt. Barn er ulike og har ulike behov. Allikevel sitter jeg igjen med tanker om barnet hadde brukt det mer hvis det hadde hatt mulighet for å hente overgangsobjektet sitt selv? Informant 2 forteller at de hadde overgangsobjektene inne på avdelingen tidligere slik at barna selv kunne ta de/det, men erfarte at barna tok hverandre sine smokker og det ble mer mas med å ta i fra barna. Derfor endret de det til å ha alt liggende i barnas hyller når barnet ikke brukte overgangsobjektene sine. I slike tilfeller er det viktig å se på hvorfor barnet har lagt det fra seg. Er det fordi barnet ikke trenger det mer? Eller har barnet bare en liten «pause» fra objektet sitt.

Informant 1 kunne fortelle at hun hadde observert et av barna som var svært knyttet til sitt overgangsobjekt tidligere, hadde nå endret bruken. «Han koser med kosien sin for så bare kaste den fra seg og lar den ligge. Det kan se ut som om han ikke vil ha den mer, men når jeg tar den opp så vil han ha den tilbake». Jeg ser dette i lys av det Abrahamsen snakker om å bruke overgangsobjektet sitt på en symbolsk måte. Barnet velger å forlate overgangsobjektet

sitt ved å kaste det fra seg for så å ville ha det tilbake igjen for å forsikre seg om at det som er borte ikke forsvinner, men kan komme tilbake igjen. (2013, s.76-77). Denne kunnskapen er det viktig å vite om når man jobber med barn. Det er viktig å forstå hvor stor rolle overgangsobjektet har for barnets mentale utvikling for å forstå verden. Barnet bruker sitt overgangsobjekt som et symbol på seg selv og omsorgspersonene som forlater barnet i perioder. Barnet gjør det samme gjennom lek, - barnet forlater overgangsobjektet sitt ved å kaste det fra seg, men vende tilbake til det igjen for kos og nærhet.(Abrahamsen, 2013, s.77). Hvis vi ikke har kunnskap om dette kan det hende vi ødelegger denne viktige mentale leken barnet har for å tilpasse seg og skape en trygghet for seg selv. Det kan se ut som barnet ikke vil ha kosen sin lenger og vi legger den på hyllen, gjerne bort fra barnets synsvinkel, da vil det bli enda et brudd for barnet og barnet får ikke muligheten til å gjenskepe det å komme tilbake igjen som er en del av den mentale leken. Informanten forteller videre at «barnet viser stor glede av å få kosen sin tilbake og begynner og stryker den opp mot kinnet sitt». Dette kan sees i sammenheng med det Abrahamsen sier om at barnet i slike situasjoner leker ut både smerten ved å bli forlatt, men også den dype gleden det er når de møtes igjen. Barnet kan være hardhendt med kosen sin og kaste den fra seg, men tar den tilbake for kos og nærhet. I situasjoner hvor barnet har sitt overgangsobjekt er det derfor svært viktig at personalet er oppmerksomt til stede og var for barnets kroppsspråk for å fange opp det barnet gjør. (2013, s.77). Praksisen barnehagen eller avdelingen har bør derfor være romslig for å møte barnet ut i fra deres behov.

Informanten forteller videre om barn som har sitt overgangsobjekt inne på avdelingen:

«noen av barna har sitt overgangsobjekt med seg på avdelingen. Når de sitter og leker kan de legge tytten eller kosen fra seg på gulvet og leker videre. De kikker gjerne på tytten eller kosen innimellom. Noen bruker den gjerne litt til, men legger den ned igjen».

Overgangsobjektet skaper trygghet for barnet når det er i barnehagen. Dette kan relateres til hvordan overgangsobjektet hjelper barnet med å holde fast på de indre bildene barnet har av sine omsorgspersoner. Disse bildene fungerer som indre støtte og trøst når barnet er uten sine omsorgspersoner.(Abrahamsen, 1997, s133). Det viser her at barnet ikke alltid behøver å holde på objektet eller ha smokken i munnen for å få den tryggheten den gir, men ha den i nærheten og kunne se den gir også effekt. Det kan se ut som barnet bruker overgangsobjektet for å «dosere» seg selv i denne situasjonen, Barnet bruker overgangsobjektet som trøst og

støtte. (Abrahamsen, 1997, s.133). Det kan virke som barnet trenger å ha overgangsobjektet sitt med seg for å være trygg nok til å kunne leke, utforske og være med på det som skjer i barnehagen.

Personalet har en sentral rolle for å gi barnet trygghet og omsorg, men allikevel kan enkelte barn oppleve utrygghet, stress og indre uro med å være fra sine omsorgspersoner. Som informant 1 sier: «Vi skal være en god nummer 2 for barnet, men så er det noe med den der lukten som for mange barn tenker at for de er det kos.». Dette kan gjenspeiles i det Winnicott snakker om hvordan barnet bruker sitt overgangsobjekt ved for eksempel å lukte på det eller stryke det under nesen. Barnet kjenner lukten som hjelper barnet til å roe seg ned gjennom forbindelseslinje til barnets hukommelsesbilder av sine omsorgspersoner. (Abrahamsen, 2015, s141). Overgangsobjektet vil derfor gi barnet tryggheten som omsorgspersonene gir barnet når de er sammen. Barna har ulike behov og det er viktig at personalet ser hvert barn og hva barnet formidler ut i fra barnets kroppsspråk, talespråk og gester når de er i barnehagen. I Rammeplanen for barnehagen (2017) står det blant annet at personalet skal sørge for at alle barn blir sett, respektert og forstått og får den hjelp og støtte de har behov for i barnehagen. Barnehagen skal ivareta barns behov for omsorg.(s.19). For å få dette til er det viktig at vi tenker barnets beste, og bruke vår kunnskap og makt på en positiv måte.

4.2 Makt og medbestemmelse

Alle avgjørelser som blir gjort i løpet av en barnehagehverdag inneholder en eller annen form for makt. Det er viktig at vi bruker denne makten til det beste for barnet. (Asbjørnsen, 2020). Etter intervjuene sitter jeg igjen med et inntrykk av at det brukes mye makt i barnehagene. Personalet tar avgjørelser for barna gjennom hele barnehagehverdagen. Berit Bae (1996) snakker om definisjonsmakt når hun beskriver makt i ulike prosesser gjennom måten personalet i barnehagen kommuniserer med barna, hvordan de setter ord på deres opplevelser og det de gjør og hva de reagerer på og ikke (s.147). Informant 2 snakket om det å skape et positivt klima på avdelingen var svært viktig hos di. De ønsket å la barna få være med på å ta avgjørelser for seg selv, ikke gå etter barna for å ta fra barnet overgangsobjektet, slik det ofte kunne være før.

«Barna får komme selv å gi overgangsobjektet til oss, da slipper vi å mase. At vi har fått inn de rutinevirker inn på barna. De er trygge på å gi den fra seg og at det var barnet selv som gjorde det og ikke en voksen. Du ser at de blir stolte. Så gir vi de positive tilbakemeldinger med en high five eller et eller annet.»

Måten barnehagen her lar barnet selv få medvirke i avgjørelsen om å gi fra seg overgangsobjektet sitt ser jeg i tråd med hva rammeplanen (2017) sier ifht barns medvirkning hvor det står at personalet skal legge til rette for at barnet skal medvirke på måter som er tilpasset barnet ut i fra hvert enkelt barns forutsetninger. Hvert barns ulike behov og uttrykk skal observeres og følges opp av personalet. (Kunnskapsdepartementet, s.27). Det henger også i tråd med det Bae skriver om hvordan personalet bruker sin definisjonsmakt har stor betydning for barnet og hvordan barnet vil se på seg selv. Når personalet utøver definisjonsmakt på en positiv måte, ser personalet barnet sine behov og gjør handlinger til barnet beste, da fremmer det barnets selvtilit og selvstendighet.(1996, s.147).

Begge informantene nevner at det tidligere var mer at de gikk etter barna og tok fra de overgangsobjektene og la de bort fra barnets syns- og rekkevidde. Det var et mer negativt klima rundt barns bruk av overgangsobjekt. Endringene de har gjort er ut i fra bedre kunnskap om barn, og forståelse for enkeltbarnet gjennom kursing og kunnskapsdeling. Selv om ikke informantene sa noe om det vil jeg påstå at fokuset på «Rammeplanen for barnehagen» og «Barnehageloven» også kan ha en innvirkning. Disse styringsdokumentene er noe hele personalet må forholde seg til og jobbe ut i fra. De ulike føringene er med på å skape en bedre forståelse for hvordan vi skal møte barns uttrykk og behov.

Informant 1 sier «Det handler om å møte barna der de er!». Hun snakker om å se enkeltbarnet og prøve å forstå barnets følelser, og være bevist på at overgangsobjektet kanskje gir den tryggheten barnet trenger akkurat der og da.

«Den ene dagen legger han den rett på hylla selv når han kommer, en annen dag har han behov for å ha den litt lenger og da får han det! Det kan være god å ha kosen eller tytten når mor eller far går. Da lar vi de ha den en liten stund».

Ut i fra det informanten her sier ser de at behovet for å ha overgangsobjektet er der og lar barnet få lov å ha den/det inn på avdelingen. Personalet lar barnet få medbestemmelse i avgjørelsen som blir gjort og personalet ser barnet. Informanten sa ikke noe om hvilke tanker som lå bak denne praksisen, men ut i fra det informanten sier senere om barn og overgangsobjekt virker det som hun har en forståelse for hvilken betydning et overgangsobjekt har for barnet i slike overganger. Jeg ser her en sammenheng med det Tholin sier om å være bevist på hvordan man bruker makten sin på en positiv eller negativ måte og hvilken konsekvens dette får for barnet.(2015, s.93). Personalet tar avgjørelser som blir gjort for barnets beste, skape trygghet og forståelse for at barnet er lei seg når mor eller far går.

Hadde personalet her valgt å bruke sin definisjonsmakt på en negativ måte og tatt overgangsobjektet fra barnet ville nok ikke barnet roet seg like fort og det ville fått negativ konsekvens for barnet i form av å bli fraskilt både omsorgspersoner og sitt overgangsobjekt som kan oppleves svært sårende for barnet. Barnet ville nok brukt enda lenger tid til å bli trygg. Det er derfor viktig at personalet er seg bevisst over hvordan man bruker makten og at makt og maktmisbruk eksisterer når en jobber med barn (Bae, 1996, 147).

Informant 2 sier «Vi har det slik at når barna kommer om morgenen, og ikke legger overgangsobjektet selv i hyllen sin, så får de ha den med seg inn på avdelingen. Når de skal spise frokost legger de sitt overgangsobjekt på kjøkkenbenken». I denne barnehagen oppfatter jeg at de legger enda mer til rette for barns medbestemmelse i avgjørelsene om barnets bruk av overgangsobjektet. Barnet får mulighet til å legge tingene på hyllen, men det er også rom for å ta det med seg inn på avdelingen uten at personalet kommenterer dette. Når barnet skal spise frokost legger barnet selv tingene sine på kjøkkenbenken, en rutine som nok er innlært fra oppstart i barnehagen. Informanten forteller videre at barnet har mulighet til å ta sitt overgangsobjekt igjen etterpå uten å gi uttrykk til personalet at hen trenger det. Dette er i tråd med det Asbjørnsen (2020) sier om å hjelpe barna til å bli selvstendige, personalet må veilede barna og være et støttende stillas slik at de mestrer selv. Personalet må være tilstede i situasjonen og gi barnet akkurat nok hjelp til at barnet selv mestrer og får progresjon i sin utvikling. Personalet lar barnet få mulighet til å ta avgjørelser for seg selv om de trenger sitt overgangsobjekt eller ikke uten at personalet skal måtte bestemme om hen har behov.

Når jeg under intervjuet spør om hvilke rutiner barnehagen/avdelingen har i forholdt til barnets bruk av overgangsobjekt gjennom barnehagehverdagen, svarer begge informantene at deres rutiner er at overgangsobjektene skal ligge i hyllen til barnet i garderoben. Barnet får sitt overgangsobjekt ved soving/kviling eller hvis barnet for eksempel har slått seg og er lei. Men underveis i intervjuene viste det seg at praksisen var mer åpen for at barnet kunne få sitt overgangsobjekt ved behov i begge barnehagene.

Begge informantene snakket om viktigheten med å se an barnet, og deres behov. Men vet personalet alltid når et barn trenger sitt overgangsobjekt eller ikke? Informant 1 sier «Det skal være godt, en god struktur som er romslig. En må lese barna når tid barnet trenger sitt overgangsobjekt eller ikke. Det er ikke noe fasit som en kan følge på hvert barn i forhold til det.» Informanten fortalte videre at barna trenger av og til sin smokk eller kos, men at det er viktig å se an bruken slik at det ikke hemmer barnet i språk eller lek med andre. Men andre

ganger trenger barnet å ha med seg kosen sin for å kunne leke eller være med på aktiviteter. Dette er i tråd med det som står i Temaheftet for barns medvirkning (2006) personalet gjør hele tiden vurderinger i arbeidet som blir gjort og det er viktig å ha kunnskap om barn, innsikt og evnen til empati hvis en skal kunne tolke hva som er til det beste for barnet. Det er viktig å ta hensyn til egne tolkninger, selvstendighet og prinsipp om rettferdighet. (kunnskapsdepartementet, 2006, s34-35). Man kan tenke seg at det ikke alltid handler om makt, men bruk av skjønn og personalet gjør seg opp vurderinger ut i fra situasjonen. Det er derfor viktig å kjenne barna. Personalet må dele sine erfaringer og informasjon om enkeltbarnet slik at barnet blir møtt på en måte som er positivt for barnet. Her spiller foreldresamarbeidet en stor rolle for å få nok kunnskap om barnet slik at personalet kan møte hvert barns behov på best mulig måte.

4.3 Foreldresamarbeid

Under intervjuene kommer det frem hvor viktig foreldresamarbeidet er i barnehagen også med tanke på barnets bruk av overgangsobjektet. «Det er viktig å ha god dialog med foreldrene hvis vi skal få til det beste for barnet.» Det informanten her sier er i tråd med det som står i rammeplanen (2017) om foreldresamarbeid. Ansvar for barnets trivsel og utvikling ligger hos både personalet og foreldre. Det er barnehagens ansvar å legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene både på individnivå og gruppenivå. (kunnskapsdepartementet, s.29.) Dette blir også understreket av Glaser som sier at man må samarbeid tett med foreldre for at overgangen mellom hjem og barnehage skal bli ivaretatt og oppleves best mulig for barnet (2018, s.19). Man skal vise respekt og forståelse for at foreldre er forskjellige og personalet må se omsorgspersonene som ressurspersoner på sitt barn sier Glaser. (2018, s.15). Det er foreldrene som kjenner barnet sitt best, men i barnehagesammenheng er det personalet som har kunnskap om hvordan barnet er i barnehagen og hva de uttrykker når de er der. Derfor er foreldresamarbeidet svært viktig for å få frem foreldrenes syn og barnehagens syn på barnet for å komme frem til gode løsninger for barnet ifht bruk av overgangsobjekt gjennom barnehagehverdagen.

Begge informantene fortalte om situasjoner hvor foreldre kommer med ønske om å redusere bruken av barnets overgangsobjekter. Den ene informanten hadde en praksisfortelling som beskrev en situasjon hvor foreldrene ville at barnet kun skulle ha smokken sin ved soving i barnehagen. På formiddagen gikk det bra, men barnet var ofte svært lei seg på ettermiddagen når andre barn ble hentet. Personalet valgte å gi han smokken som var til stor hjelp i denne korte perioden av dagen. Etter hvert meldte moren sin bekymring hvor hun nok var irritert for

at barnet alltid gikk med smokk når de kom for å hente. Personalet forklarte situasjonen og ble møtt med stor forståelse fra moren. I slike situasjoner som dette er det viktig at personalet lytter til foreldrenes ønsker, men på samme tid skal personalet se barnet i forhold til tiden i barnehagen og behovet barnet har der. Her kan en se sammenheng med hvordan smokken hjelper barnet til å regulere seg selv som jeg nevnte tidligere. Dette er et eksempel på hvor viktig det er å samarbeide og ha en åpen og tett dialog med foreldre hvor barnets beste kommer tydelig frem, og hvilket behov barnet har i barnehagen. Ved at personalet gav en forklaring på hvorfor barnet hadde smokken skjønte moren at barnet ikke gikk med smokken hele dagen, men hadde et behov en liten stund på ettermiddagen. Det personalet gjorde, kan også sees i tråd med det Glaser sier om hvor viktig den daglige dialogen er om barnets utvikling og trivsel i barnehagen. Denne dialogen er viktigere dess yngre barna er. (2018, s.78). Det kan oppstå flere slike meningsmotsetninger mellom personal og foreldre. Pape (2008) mener at de ofte løses hvis personalet evner til å søke forståelse og prøve å forstå foreldrene, men personalet må på samme tid si i fra hvis de ser at foreldrenes praksis ikke blir til det beste for barnet.(s.63).

Informant 1 kunne fortelle at foreldrene somregel la barnets overgangsobjekt i hyllen når de kom for å levere barnet om morgenen.

«Eg føle foreldrene er mer på at barna kan ha tytten når de kommer og går, men utenom så legges den i skapet. Noen ganger kan det være en vond levering for barnet, da kan det være godt med en kosi eller ein tytt, og då får barnet ha den».

Her viser informanten at de ser barnets behov. Informanten forteller videre at de gir beskjed til forelderen at barnet nok har behov for å ha sin smokk eller kos litt lenger og foreldrene blir med på det. Dette kan sees i sammenheng med det Glaser (2018)kaller de uformelle samtaler. Små uformelle samtaler i hente- og bringe situasjoner, som er svært viktig for å få til et godt samarbeid i overgangene og arbeide mot et felles mål for barnets beste. (s.62-79).

Når jeg spurte om det deles faglig kunnskap i forholdt til barn og overgangsobjekt med foreldre, svarte begge at de deler det som er nødvendig i den daglige samtalen med foreldrene eller på foreldresamtaler. Informant 2 la til at hun også tar det opp på første foreldremøte som de har for nye barn i oppstarten. «Da pleier jeg å fortelle at de fleste barna har enten en tytt, bamse eller kos som de har med seg som er deres trygghet hjemme i fra». Slike samtaler som foreldremøter og foreldresamtaler er det Glaser (2018) kaller den formelle samtalen (s.79). Foreldremøter kan være en svært nyttig arena for å gi alle foreldre samme informasjon i

forhold til barnehagens rutiner og praksis når det gjelder barnets bruk av overgangsobjekter. Men blir det alltid praktisert likt på småbarnsavdelingene, eller blir det ulikt ut i fra hvilke barn de har på de ulike avdelingene? Det går nok an å sette en «standard» for hvilke rutiner og praksis som er, men da må det være rom for endringer i forholdt til enkeltbarnet siden hvert barn har ulike behov.

4.4 Organisasjonskultur- subkultur.

Begge informantene forteller at de har ganske like rutiner på alle småbarnsavdelingene i barnehagen deres, men at det nok er litt ulik praksis ut i fra hvilke barn de har. Jeg får en oppfatning av at personalet i barnehagene har god kunnskap om normer, verdier og virkelighetsoppfatninger gjennom ulike kurs de er med på. Dette gjenspeiler at barnehagen, organisasjonen, har samme kultur. (Larsen & Slåtten, 2014, s.78). Informant 1 sier: «Jeg føler vi voksne i barnehagen er veldig samkjørte. Vi er jo to avdelinger, men samtidig mye samarbeid». Hun forteller videre at de har god kommunikasjon og stoler på avgjørelsene avdelingen har tatt hvis de ser et barn gå med smokken eller kosen sin.

Under intervjuene får jeg en oppfatning av at personalet på avdelingene kommuniserer godt sammen som et team, personalet har sammen gjort seg noen meninger om hvilke rutiner og praksis de skal ha ifht barns bruk av overgangsobjekt. Når jeg spurte hvilke tanker informantene hadde om rutineene de hadde i forholdt til barnets bruk av overgangsobjekt forstod jeg at informantene ikke hadde vært med på å bestemme hvilke rutiner de skulle ha i barnehagen. «Jeg begynte inne på liten i januar 2019, så da kom jeg inn og bare måtte lære meg de rutineene som var.» Dette kan gjenspeile det Larsen og Slåtten (2015) skriver om å tilpasse seg kulturen som er gjennom den sosialiseringen som skjer når den nye medarbeideren begynner i barnehagen, men som endrer seg over tid. (s.197). Selv om begge informantene begynte i barnehagen etter rutineene var satt oppfattet jeg at de sammen med personalet på deres avdeling evaluerer kontinuerlig rutineene og praksisen de har, og gjør endringer for å tilpasse behovet til enkeltbarnet. Informant 2 sier blant annet «Vi snakker jo sammen på avdelingen og ser jo hvis vi skal prøve noe nytt». Det er viktig at personalet snakker sammen og kommer frem til løsninger hvor de har samme praksis. Dette vil være forutsigbart for barnet og en kan unngå at barnet blir forvirret hvis personalet har ulik praksis i forholdt til at barnet får bruke sitt overgangsobjekt.

Når jeg spør om hvilken bevissthet resten av personalet som jobber med de yngste barna har ifht barns behov for overgangsobjekt nevner begge informantene speiling. Informant 1 sier:

«Vi har ikke hatt noe kurs eller foredrag eller noe, men snakker om det. Og jeg tenker jo at medarbeiderne speiler jo det de ser vi gjør. Til mer vi gjør, og de ser det fungerer, så gjør også di det samme. De henger seg på!».

Informant 2 sier:

«Vi har ikke hatt om det på noe kurs eller møter, men vi snakker om det på avdelingen i det daglige og har faktisk snakket om det på avdelingsmøte. Det er jo også slik at medarbeiderne og vikarer speiler oss og gjør det vi gjør.»

Dette passer sammen med det Tholin sier om bruk av makt i arbeidet sitt. Det er i slike situasjoner som informantene kommer med det er viktig å være klar over sin definisjonsmakt. Hva man gjør og ikke gjør. Er det til barnets beste eller gjør jeg det bare fordi det har blitt bestemt for lenge siden at slik skal det være? Tholin sier at barnehagelærerne har makt i kraft av utdanning og sin faglige posisjon (2015, s.91). Barnehagelærerne har en faglig kunnskap om barn som gjør at medarbeidere og foreldre har stor tiltro til at det som blir sagt, og gjort, har faglig grunnlag i seg. Barnehagelæreren er som et forbilde og det er viktig å tenke over hvorfor en gjør det en gjør. Det er ikke alltid at vi trenger å sette ord på det vi gjør, men demonstrere omsorg i samhandling med barna. Mye av læringen skjer gjennom å observere andres adferd. (Tholin 2015, s.93). Det er derfor svært viktig at barnehagelærer tenker barnets beste i valgene som blir gjort og bruke faglig begrunnelser for valgene som blir tatt.

Informantene kan fortelle at det nok ikke er helt like rutiner og praksis på alle avdelingene. De kommuniserer godt på sin avdeling og tar det opp med hverandre hvis praksisen bør endres ifht overgangsobjekt for enkeltbarnet. Informant 1 sier blant annet «Vi snakker sammen. Jeg merker jo at vi har et felles språk om det og har en felles forståelse for bruken av overgangsobjekt». Det samme nevner informant 2 «Vi snakker sammen og det er en felles forståelse for tryggheten med å ha et overgangsobjekt». Informanten forteller videre at hennes avdeling ikke har så mye med de andre småbarnsavdelingene å gjøre siden det er to ulike bygg. Dette kan vi se i en sammenheng med det Larsen og Slåtten snakker om når det dannes subkulturer innad i organisasjonen selv om organisasjonen i utgangspunktet har samme kultur. Subkulturen i barnehagen blir de ulike avdelingene hvor de har valgt ulike rutiner og praksis. (2015, s. 200). Organisasjonskulturen og subkulturen er med på å bestemme hvilken praksis avdelingen har når det gjelder barns bruk av overgangsobjekt i barnehagen. Selv om ikke informantene sa det direkte kan det tenkes at det er personalets påvirkning, og hvilke barn de har, som påvirker praksisen på deres avdeling.

Slik jeg oppfatter det har barnehagelærerens rolle mye å bety for praksisen av barnets bruk av overgangsobjekt gjennom barnehagehverdagen. Barnehagelæreren sitter med kunnskap som må deles med sine medarbeidere slik at det blir en felles forståelse for hvilken betydning overgangsobjektet har for et barn, og hvorfor det er viktig at barnet får mulighet til å ta det i bruk gjennom hele barnehagehverdagen. Jeg tolker svarene til informantene som at de har snakket om det og i den daglige samtalen de imellom tar opp barnets bruk, men det kommer ikke tydelig frem hva som avgjør bruken til barnet. Men ut i fra det som blir sagt forstår jeg at de ser på enkeltbarnets behov. Informant 2 sier: «Barna er jo ikke like. De trenger jo sitt overgangsobjekt på ulike måter, de har ulike behov». Innad i avdelingen er det derfor viktig at personalet samkjører og har samme praksis slik at det blir forutsigbart for barna hvilke rutiner som gjelder.

5 Avslutning og konklusjon

Jeg har i min bacheloroppgave hatt de yngste barnas bruk av overgangsobjekt som tema og problemstillingen i min oppgave er «**Hvilken praksis har barnehagen når det gjelder barns bruk av overgangsobjekt gjennom barnehagehverdagen?**». For å finne svar på min problemstilling valgte jeg å intervju 2 barnehagelærere i ulike barnehager og i tillegg spurte jeg også etter praksisfortellinger ifht barns bruk av overgangsobjekt i barnehagen.

Begge informantene kunne fortelle at rutinen var at «den skal ligge på hylla», men praksisen var mer åpen for at barna kunne ha overgangsobjektet med seg iløpet av barnehagedagen hvis barnet hadde behov. Det er viktig å se enkeltbarnet og ikke tenke hele barnegruppen slik at hvert barn blir sett, forstått, respektert og får den hjelpen og støtten barnet har behov for den tiden de er i barnehagen. Det handler ikke om å ha en regel for alle, men å tilpasse rutinene og praksisen ut i fra enkeltbarnet for å gjøre hverdagen bedre for hvert barn. Praksisen blir derfor justert underveis tilpasset enkeltbarnet og deres behov. Ut i fra funnene mine ser jeg at praksisen i barnehagene blir påvirket av flere faktorer. Det trengs kunnskap om barn og overgangsobjekt for å forstå hvilken betydning et overgangsobjekt har for barnet og hvordan det kan være et «verktøy» for å trygge barnet når det er uten sine omsorgspersoner.

Personalets maktbruk og barnas medbestemmelse har også stor betydning for barnets bruk av overgangsobjekt. Lar vi barnet få fri tilgang til overgangsobjektet eller setter personalet grenser for når hen får ha den/ det? Vår definisjonsmakt må brukes positivt og til det beste for barnet gjennom å lese barnet, lytte og forstå hva barnet uttrykker slik at vi kan gjøre tilpasninger som gir trygghet for barnet. For å kunne gjøre hverdagen i barnehagen best mulig

er det også svært viktig med et godt foreldresamarbeid. Omsorgspersonene er de som kjenner barnet sitt best og ved å dele informasjon og kunnskap om barn og overgangsobjekt vil en kunne skape et større rom for barns bruk av overgangsobjekt i barnehagen. Ofte ser vi et større behov for å bruke overgangsobjektet sitt i barnehagen siden barnet da er uten sine omsorgspersoner. Dette er viktig kunnskap som personalet må dele med foreldrene slik at det blir forståelse for hvorfor barnet har et større behov ved slike overganger som barnehagen er. Hvilken praksis barnehagen har bestemt og hvilke rutiner som gjøres på avdelingene har også en stor betydning. Personalet må samarbeide, dele kunnskap og erfaringer i forhold til enkeltbarnets behov. Organisasjonskulturen og subkulturen innad i barnehagen har derfor stor innvirkning for hvilken praksis som gjennomføres. Informantene kunne fortelle at selv om barnehagen hadde som rutine at overgangsobjektet skulle ligge på hyllen, hadde avdelingene individuelle tilpasninger for enkeltbarn gjennom hele barnehagehverdagen.

Gjennom arbeid med bacheloren min har jeg tilegna meg ny kunnskap om overgangsobjekt og hvilken betydning det har i et barns liv. Jeg har også gjort meg tanker om hva som spiller inn ifht den praksisen vi har i barnehagen når det kommer til barns bruk av overgangsobjekt. Det er et spennende tema som jeg synes er svært viktig å ha i bakhode når jeg nå skal jobbe som barnehagelærer i barnehagen. Det har vært veldig spennende å dypdykk i temaet, men også utfordrende siden det ikke er så stort fokus på overgangsobjekt i faglitteraturen. Det er allikevel et tema som er svært relevant i barnehagene. Deling av kunnskap om temaet er viktig slik at personal og foreldre får en felles forståelse i forholdt til barnets behov for overgangsobjektet for å skape en best mulig hverdag for barnet gjennom den tiden de er i barnehagen. Overgangsobjektet er mer enn bare en smokk, bamse eller et tøyestykke, det har en stor indre verdi for barnet som hjelper barnet til å mestre påkjeningen det er å være uten sine omsorgspersoner, og skal tørre å utforske verden på egenhånd.

6 Litteraturliste

- Abrahamsen, G. (1997). *Det nødvendige samspillet*. Oslo: Tano Aschehoug.
- Abrahamsen, G. (2013). En god start i barnehagen- toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige, i S. Haugen, G. Løkken & M. Tøthle(red). *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. s.67-84. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.
- Abrahamsen, G. (2015). *Tilknytningsbaserte barnehager*. Oslo: Universitetsforlaget AS
- Asbjørnsen, K.(2020,7.januar). Hvordan vi utøver vår makt påvirker barna. Lastet ned 10.04.2020 hentet fra <https://www.barnehage.no/artikler/hvordan-vi-utover-var-makt-pavirker-barna-br/482341>
- Askland, L. (2011). *Kontakt med barn. Innføring i barnehagelærerens arbeid på grunnlag av observasjon* (2.utg.). Oslo: Gyldendal Norske Forlag AS
- Bae, B. (1996). *Det interessante i det alminnelige.- en artikkel samling*. Oslo: Pedagogisk forum.
- Bergsland, M.D. & Jæger, H. (red). (2014). *Bacheloroppgaven i barnehageutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Drugli, M.B. (2010). *Liten i barnehagen. Forskning, teori og praksis*. Oslo: Cappellen Damm A/S
- Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Johannesen, A., Tufte, P.A. & Christoffersen, L. (2010). *Forskerens etiske og juridiske ansvar. I introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt Forlag
- Kunnskapsdepartementet.(2006)https://www.udir.no/globalassets/upload/barnehage/pedagogikk/temahefter/temahefte_om_barns_medvirkning.pdf
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.

- Larsen, A. K. & Slåtten, M. V.(2014b). *Nye tider: nye barnehageorganisasjoner*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Larsen, A. K. & Slåtten, M. V.(2015). *En bok om oppvekst. Samfunnsfag for barnehagelærere (4.utg.)*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Pape, K. (2011). *Fra plan til praksis 1. Prosessorientert arbeid i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget AS
- Statistisk Sentralbyrå. (2020). 84,4% av alle barn i alderen 1-2år går i barnehagen. Hentet fra: <https://www.ssb.no/barnehager>
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse- en innføring i kvalitativ metode (5.utg.)*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Tholin, K.R. (2015). *Profesjonsetikk for barnehagelærere*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Utdanningsdirektoratet (2017) *Rammeplanen for barnehagen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet.
- Winnicott, D.W. (2005). *Playing and reality. Pelican Books* (First published in 1971). Hentet fra: <http://web.mit.edu/allanmc/www/winnicott1.pdf>

7 Vedlegg

7.1 Informasjons- og samtykkeskjema

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet:

«Hvilke rutiner har barnehagen når det gjelder barns bruk av overgangsobjekt gjennom barnehagehverdagen?»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet mitt er å finne ut hvilke rutiner barnehagen har i forholdt til temaet overgangsobjekt i barnehagen.

Gjennom dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Temaet er *overgangsobjekt i barnehagen* og den foreløpige problemstillingen min lyder som følger: «Hvilke rutiner har barnehagen når det gjelder barns bruk av overgangsobjekt gjennom barnehagehverdagen?». Oppgaven har en begrensning på 10000 ord og skal besvare min problemstilling.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta, innebærer det at du kan stille til intervju.

Spørsmålene vil dreie seg om hvilken praksis dere har på avdelingen ifht overgangsobjekter som barna har med seg og dine tanker, eventuelt praksisfortellinger ifht dette.

Jeg ønsker å bruke lydopptaker under intervjuet. Opptaket blir deretter transkribert. Etter at opptaket er transkribert vil lydfilen fra intervjuet bli slettet.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg

- Få rettet personopplysninger om deg
- Få slettet personopplysninger om deg
- Få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- Å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrevet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det blir kun meg og mine to veiledere fra DMMH som vil ha tilgang til informasjon om hvem jeg har intervjuet.
- I prosjektet mitt vil jeg erstatte navn og kontaktopplysningene dine med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrig data.

Hva skjer med opplysningene dine når jeg/vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 23.04.2020. Alle personopplysninger vil bli slettet innen prosjektslutt.

På oppdrag fra Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til bachelorprosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning, v/Sveinung Næss sna@dmmh.no og Maria Selmer-Olsen mso@dmmh.no
- Vårt personvernombud: Hans Christian Ristad, Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
Sveinung Næss
Maria Selmer-Olsen
(Veiledere)

Student
Camilla Jacobsen

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*Overgangsobjekt i barnehagen*» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta på intervju.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 23.04.2020.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

7.2 Intervjuguide

INTERVJUGUIDE TIL BACHELOR OPPGAVE

Tema: «De yngste barnas bruk av overgangsobjekt»

Problemstilling: «Hvilke rutiner har barnehagen når det gjelder barns bruk av overgangsobjekt gjennom barnehagehverdagen?»

Et overgangsobjekt kan for eksempel være smokk, koseklut, kosedyr eller bilde. Jeg ønsker i intervjuet å ha fokus på tiden etter tilvenningsperioden til barnet.

Dette intervjuet vil bli brukt i min bachelor oppgave for å få frem hvilke rutiner de ulike barnehagene har. Min hensikt er ikke å vurdere barnehagen, men få frem hvilke rutiner barnehagene har ifht temaet.

Jeg vil bruke en lyd opptaker under intervjuet for å kunne være mest mulig tilstede og få med meg alt som blir sagt.

Innledning:

Hvor lenge har du jobbet i barnehage?

Når var du ferdig utdannet barnehagelærer?

Hvilken stilling har du i barnehagen?

Spørsmål 1.

Kan du si litt om hvilke faste rutiner din avdeling har når det gjelder barns bruk av overgangsobjekt gjennom en barnehagehverdag?

- Ulik praksis blant personalet?
- Er det ulik praksis gjennom barnehagehverdagen?
- Like rutiner i hele barnehagen?
- Praktiseres det ulikt ut i fra barnets forutsetninger? Alder? Skilte foreldre? Humør?
- Har barnet fri tilgang eller må de legges et sted?
- Når kan overgangsobjektet hentes igjen?
- Er det personal eller barnet selv som legger overgangsobjektene der de eventuelt skal ligge?
- Hvilke tanker har du ifht rutinene dere har?
- Hvilke fordeler har rutinen for barnet? Avdelingen?

- Hvilke utfordringer møter dere?

Spørsmål 2.

Hvilke overgangsobjekt har barna på din avdeling?

- Hvilke tar barna mest i bruk?

Spørsmål 3.

Hvilken bevissthet har personalet som jobber med de yngste barna i forholdt til barnas behov for overgangsobjekt?

- Er det en felles forståelse?
- Delt faglig kunnskap om temaet? Kurs, møter.
- Samarbeid med foreldre/foresatte?
- Deles kunnskap om overgangsobjekt ut til foreldrene? I så fall hvordan?
- Hvilke formening har foreldre om bruk av overgangsobjekt i barnehagen? Når tar de det opp? Ved hente /bringe situasjon, foreldresamtaler, foreldremøter? Annet.

Spørsmål 4.

Hvilke tanker har du som barnehagelærer om bruk av overgangsobjekt gjennom en barnehagehverdag?

- Når er det på tide at et barn slutter/legger bort med ulike overgangsobjekter? Hva er det som avgjør? Alder, tid, individuelt fra barn til barn.

Har du en praksisfortelling du vil dele hvor du har møtt utfordringer ifht barnets bruk av overgangsobjekt?

- Hvilke andre utfordringer kan det være når et barn har overgangsobjekt i barnehagen?
- Hvilke fordeler kan det være at barna har overgangsobjekt i barnehagen?

Helt til slutt

Er det noe du ønsker å si mer om?

Tusen takk for intervjuet.